

SKUPŠTINA CRNE GORE

CRNA GORA
SKUPŠTINA CRNE GORE

Predsjedniku

Ivanu Brajoviću

PRIMLJENO:	28.10.	20	19	GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	D-61-2/19-264			
VEZA:				
EPA:				
SKRAĆENICA:	PRILOG:			

81000 Podgorica
Bulevar Sv. Petra Cetinjskog 10

tel: 020/ 242 161

faks: 020/ 247 572

e-mail: klub.dps@skupština.me

Broj: _____

Datum, _____

Na osnovu člana 187 i 188 Poslovnika Skupštine Crne Gore, ministru Darku Radunoviću, postavljam sljedeće

POSLANIČKO PITANJE:

Poštovani ministre,

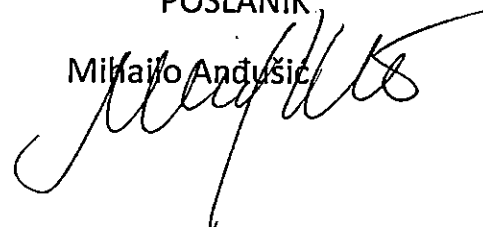
Uzevši u obzir sve učestalije najave i predviđanja međunarodnih finansijskih institucija i ekonomista o potencijalnoj novoj ekonomskoj krizi naredne godine, možete li nam dati Vaš lični osvrt na to u kakvom ekonomskom i fiskalnom ambijentu Crna Gora dočekuje ove potencijalne promjene, uzevši, pritom, u obzir aktuelne mjere fiskalne konsolidacije kao i trenutno stanje u našem finansijskom sektoru i ekonomiji uopšte?

Obrazloženje ću dati na Sjednici Skupštine.

Odgovor tražim i u pisanoj formi.

POSLANIK

Mihailo Anđušić

Crna Gora

Ministarstvo finansija

CRNA GORA
SKUPŠTINA CRNE GORE

Adresa: ul. Stanka Dragojevića 2,

81000 Podgorica, Crna Gora

tel: +382 20 242 835

fax: +382 20 224 450

www.mif.gov.me

PRIMLJENO:	20. 11.	20	19	GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	00-61-2/19-264/2			
VEZA:				
EPA:				
SKRAĆENICA:			PRILOG:	

Br: 01- 16881/2

05. novembar 2019. godine

SKUPŠTINA CRNE GORE

- n/r g-dina Aleksandra Jovičevića, generalnog sekretara -

Poštovani g-dine Jovičeviću,

U prilogu Vam, shodno članu 188 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, dostavljamo odgovor na poslaničko pitanje poslanika mr Mihaila Anđušića.

S poštovanjem,

MINISTAR

Darko Radunović

Pitanje:

“Uzevši u obzir sve učestalije najave i predviđanja međunarodnih finansijskih institucija i ekonomista o potencijalnoj novoj ekonomskoj krizi naredne godine, možete li nam dati Vaš lični osvrt na to u kakvom ekonomskom i fiskalnom ambijentu Crna Gora dočekuje ove potencijalne promjene, uzevši, pritom u obzir aktuelne mjere fiskalne konsolidacije kao i trenutno stanje u našem finansijskom sektoru i ekonomiji uopšte?”

Odgovor:

“Ekonomska politika Vlade Crne Gore, u prethodnom periodu, bila je usmjerena na jačanje fiskalne i finansijske stabilnosti kako bi se osigurala dugoročna održivost koja će omogućiti kontinuirano povećanje životnog standarda svih građana Crne Gore i ispunjavanje uslova na putu evropskih integracija.

Kako bi se ostvario prethodno navedeni cilj, Vlada Crne Gore u srednjem roku, implementirala je dvije grupe mjera ekonomske politike. Prva grupa mjera odnosi se na jačanje makroekonomske stabilnosti zemlje, fiskalne i finansijske, dok je druga grupa mjera usmjerena na sprovođenje strukturnih reformi, odnosno otklanjanje ključnih prepreka za unaprjeđenje konkurentnosti zemlje i povećanje potencijalnog privrednog rasta na srednji i dugi rok.

U tom cilju, u posljednje tri godine sprovedene su sveobuhvatne mjere fiskalne konsolidacije kako bi se konsolidovale javne finansije odnosno omogućilo smanjenje budžetskog deficita i javnog duga, a samim tim i obezbijedio fiskalni prostor za lakše sučavanje sa posljedicama eventualnih negativnih ekonomskih trendova. Posvećeno sprovođenje dva paketa mjera utvrđenih Planom sanacije budžetskog deficita i javnog duga za period 2017 – 2021. godine i Fiskalnom strategijom, omogućilo je pozitivne rezultate u dijelu vođenja fiskalne politike koje se ogleda u povećanju prihoda budžeta za preko 250 mil.€ u prethodne dvije godine i racionalizaciju Tekuće budžetske potrošnje. U isto vrijeme, ostvareno je najveće ulaganje u Kapitalni budžet u novijoj crnogorskoj istoriji što je podstaklo ekonomski rast.

Kombinovanjem mjera usmjerenih na povećanje prihoda i optimizovanje javne potrošnje, već u prvoj godini njihove primjene, omogućeno je smanjenje budžetskog deficita za oko 3% BDP-a u 2017. godini, u odnosu na scenario bez fiskalne konsolidacije. Istovremeno je obezbijedjeno da se novo zaduživanje vrši isključivo za finansiranje Kapitalnog budžeta kao glavne razvojne komponente Budžeta koja doprinosi ukupnom ekonomskom rastu.

Pored navedenog, u prethodne dvije godine, povoljnijim zaduživanjem omogućeno je refinansiranje i otplata prethodnih dugova pod znatno boljim uslovima, što je omogućilo stvaranje povoljnije kreditne strukture javnog duga i distribucije ročnosti obaveza. Napomenuo bih da je, kroz sprovođenje Strategije javnog duga, u septembru ove godine realizovana emisija euroobveznica u iznosu od 500 mil. € sa kamatnom stopom od 2,55% i ročnošću od 10 godina, što je do sada najuspješnija emisija euroobveznica Crne Gore, stvarajući fiskalnu rezervu koja će se koristiti za otplatu javnog duga koji dospijeva u 2020. godini. Na ovaj način iskorišćenje su povoljne okolnosti na međunarodnom tržištu kapitala, i umanjena potreba dodatnog zaduživanja u narednom periodu, te je, s obzirom da su u najvećoj mjeri obezbijedena sredstva za finansiranje obaveza za narednu godinu, u znatnoj mjeri

smanjena izloženost zemlje mogućim nepovoljnim ekonomskim kretanjima u međunarodnom okruženju sa ovog aspekta.

Na drugoj strani, sve prethodno navedene aktivnosti, omogućile su smanjenje budžetskog deficita sa 5,8% u 2017. godini na planiranih 2,97% u 2019. godini uz očekivani prelazak u zonu suficita u narednom periodu. Takođe, prethodne godine ostvaren je najveći suficit Tekuće budžetske potrošnje od skoro 100 mil. €, što ukazuje da Crna Gora sve svoje tekuće obaveze može finansirati iz izvornih prihoda, a ove pozitivne trendove takođe vidimo i u tekućoj godini kroz naplatu prihoda veću od plana i ostvarenje suficita tekuće potrošnje od preko 100 mil. €, na osnovu pokazatelja iz prvih 9 mjeseci ove godine.

Kao što je poznato, crnogorska ekonomija posljednjih godina bilježi visoke stope ekonomskog rasta i karakteriše je dobar ekonomski ambijent. Realni rast ekonomije je u 2018. godini bio 5,1% i zasnovan je na snažnoj investicionoj potrošnji i povećanju izvoza usluga, naročito turističkih. To je najviša stopa rasta u regionu Zapadnog Balkana i jedna od najviših u Evropi, i doprinijela je daljoj konvergenciji crnogorskog dohotka po glavi stanovnika sa prosječnim u EU.

Realni rast bruto domaćeg proizvoda Crne Gore u prvoj polovini 2019.godine je bio 3,1%, a najveći pozitivan doprinos tome dalo je povećanje privatne potrošnje usljed otvaranja blizu 30.000 novih radnih mjesta, od početka mandata 41. Vlade Crne Gore.

Dakle, proces fiskalne konsolidacije je doprinio daljem jačanju makroekonomske stabilnosti zemlje, odnosno jačanju otpornosti ekonomije na moguće eksterne šokove i dalje slabljenje globalne ekonomije, a da nije usporio ekonomsku aktivnost i nastavak infrastrukturnih radova najvažnijih razvojnih projekata. Paralelno sa procesom fiskalne konsolidacije, Vlada sprovodi niz strukturnih reformi i to u javnoj upravi, kroz proces optimizacije broja zaposlenih u javnom sektoru, reforme na tržištu rada kroz izradu novog Zakona o radu; reforme poreske politike koje smanjuju poresko opterećenje rada i doprinose rastu zarada; reforme poreske administracije; reforme u finansijskom sektoru predlaganjem seta novih zakona uskladenih sa EU zakonodavstvom; reforme usmjerene na dalje unaprijeđenje ekonomskog ambijenta kroz unapređenje procesa javnih nabavki i jačanje institucionalnog okvira za javno-privatno partnerstvo, itd.

Rezultati ekonomske politike Vlade, čiji važan dio predstavlja fiskalna politika i strukturne reforme koje se sprovode, pored snažnog ekonomskog rasta i zaposlenosti, ogledaju se u izvještajima međunarodnih rejting agencija koje su nedavno potvrdile kreditni rejting i poboljšale ekonomske izglede Crne Gore. Naša zemlja je i u novom Izvještaju Svjetske banke o lakoći poslovanja povećala ocjenu sa 72,73 na 73,8 i zadržala 50. mjesto na listi od 190 rangiranih zemalja.

Dakle, poštovani poslanice Anđušić, snažan ekonomski rast, povećanje broja zaposlenih, ojačana fiskalna stabilnost i očuvani nivo konkurentnosti crnogorske privrede, predstavljaju poziciju u kojoj bi naša zemlja dočekala projektovano usporavanje rasta svjetske ekonomije zbog povećane neizvjesnosti na globalnom nivou.

Prema projekcijama međunarodnih institucija poput Svjetske banke i Međunarodnog monetarnog fonda, globalni rast u 2019. godini će biti usporen, prvenstveno zbog usporavanja rasta u najrazvijenijim ekonomijama svijeta, što će uticati i na zemlje u razvoju kojima pripada i Crna Gora. Globalna aktivnost koja se mjeri višestrukim pokazateljima (BDP, Industrijska

proizvodnja, trgovina, itd) je na najnižem nivou u posljednjih deset godina, kada je otpočela velika svjetska ekonomska kriza. MMF je u najnovijem izvještaju projektovao stopu rasta globalne ekonomije od 3% u 2019. godini, dok je projekcija Svjetske banke 2,5%. To je najniža stopa rasta svjetske ekonomije još od 2009. godine.

Jasno je da je rješavanje trgovinskih sukoba i geopolitičkih tenzija jedan od ključnih globalnih faktora ekonomskog kretanja u srednjem roku. Medjunarodne finansijske insitucije upozaravaju na usporavanje ekonomskog rasta u 2019. godini, u vremenu kada imamo veliku političku neizvjesnost i nisko poslovno povjerenje. Međutim, već u 2020. godini MMF projektuje brži rast od 3,4%, na globalnom nivou, zahvaljujući očekivanom poboljšanju ekonomskih performansi u Latinskoj Americi i Srednjem Istoku, i ne projektuje recesiju odnosno krizu.

Kada je riječ o Evropi, MMF upozorava na prelivanje usporenog rasta iz razvijenih ekonomije EU, posebno industrijske proizvodnje, na ekonomije u razvoju u EU i Jugoistočnoj Evropi, pri čemu tempo usporavanja zavisi od faktora poput rješavanja pitanja Bregzita, rasta trgovinskog protekcionizma i rastućih geopolitičkih tenzija. Zbog toga zemje EU, u cilju jačanja spremnosti za sučeljavanje sa posljedicama mogućih negativnih ekonomskih trendova, pored akomodativne moneatarne politike Evropske centralne banke, akcenat treba staviti na strukturne reforme.

Rastuća neizvjesnost u medjunarodnom okruženju vodjena trgovinskim i geopolitičkim tenzijama, jedan od razloga koji smo uzeli u obzir prilikom projekcije ekonomskog rasta Crne Gore u ovoj i narednoj godini, budući da će se kretanja sa medjunarodnog tržišta donekle prenijeti i na Crnu Goru. Procijenjeni ekonomski rast naše zemlje u 2019. je 3,1%, dok projektovana prosječna stopa rasta BDP-a u periodu 2020-2022 iznosi 3%. U periodu 2019. do 2022. kumulativni nominalni rast BDP-a će iznositi 18,1%, dok će realan rast iznositi 12,6%.

Posmatrajući Crnu Goru kao eurizovanu ekonomiju, gdje se mjere ekonomske politike dominantno odnose na fiskalnu politiku, nastavak sprovođenja fiskalne konsolidacije u kombinaciji sa strukturnim reformama koje unapredjuju poslovni ambijent, povećavaju produktivnost i konkurentnost ekonomije i povećavaju njen potencijal za rast predstavljaju pristup koji ćemo nastaviti u narednom periodu.

U vremenu sve veće neizvjesnosti i tenzija na globalnom nivou, koje mogu uzrokovati dalja usporavanja rasta svjetske ekonomije, Crna Gora treba da nastavi da vodi fiskalnu politiku na način da ona podržava ekonomski rast uz očuvanje fiskalne održivosti. Istovremeno, moramo nastaviti sa sprovođenjem strukturnih reformi usmjerenih na rast produktivnosti odnosno konkurentnosti ekonomije. Reformske mjere na koje posebno trebamo obratiti pažnju se odnose na povećanje fleksibilnosti tržišta rada, poboljšanja kvaliteta ljudskih resursa i poboljšanja efikasnosti javnog sektora. Potrebno je nastaviti sa vođenjem strukturnih politika dugoročnog karaktera koje povećavaju potencijal ekonomije i obezbjedjuju održiv ekonomski rast i dalje povećanje životnog standarda građana”.